

Forfatter: Ploug, Carl

Titel: Dannevirke

Citation: Ploug, Carl: "Dannevirke", i Ploug, Carl: *Samlede Digte*, 1876, s. 439. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-plough01-shoot-workid97133.pdf> (tilgået 06. maj 2024)

Anvendt udgave: Samlede Digte

Dannevirke.

Der sad en Dronning paa Jellinggaard,
Saa lys og liflig som Sol i Vaar,
Saa from af Hjerter, som klog og snild,
Saa stærk af Vilje, som blød og mild;
Ved Folkets Vugge en Moder øm,
Som saa' dets Skæbne forud i Drøm,
Som næred det ved sit varme Bryst,
Og var i Fare og Nød dets Trøst;
Hvis Omhu havde dets Hjem beredt
Og lært det føle, at det er eet;
Hvis klare Syn og hvis vise Raad
Det samled først til en fælles Daad. -
Nu er forgangne ni Hundred Aar,
Og ofte skiftede Folket Kaar,
Og ofte værged det slet sin Arv.
Og ofte vidste det ej sit Tarv;
Men ikke har det sin Moder glemt,
Hvis Støv i Jellingehøj er gjemt;
440 Og ingen Dronning har Danmark havt,
Om hun var kjærlig og from og god,
Om hun end styred med Mandens Kraft,
Hvem Folket elsker som Dannebod.

De danske Kæmper i Viking fo'r,
Og Trælle dyrked den fede Jord,
Og Kvinder raadte for Hus og Hjem,
Og Dronning Thyra sad fremst blandt dem.
Da tyktes Saxerne det var bedst
At være Jydens ubudne Gjæst.
De mylred ind i det aabne Land
Og fore fremad med Mord og Brand.
De fyldte Pose, de fyldte Sæk,
Og hasted atter med Byttet væk,
Før Vikingskaren tilbage kom;
At møde den de ej skøtted om.
Da lued Dronningens Kind af Harm,
Og Hjertet blødte i hendes Barm,
Og Tanken glimted i hendes Sjæl,
Og Raad hun plejede med sig selv:
"Se, Gud har sat om det danske Land
"En Vold af Bølger, en Mur af Vand,
"Som nok skal holde i Farens Stund,
"Mens Vikingstammen staar frisk og sund.
441 "Mod Syd kun fattes det Hegn og Led;
"Der aabner Vejen sig jevn og bred
"For graadig Fjende og troløs Ven.
"Men jeg vil stoppe det Gab igjen.
"Hvor ingen Bølge mod Stranden slaar,
"Og ingen Strøm imod Havet gaar,
"Der vil jeg dæmme med Sten og Jord.
"Hvor Jylland sænker sin brede Aas
"Mod Vestens Sumpe og Sliens Fjord,
"Der vil jeg lukke med Bom og Laas."

Saa vide ginge de Herrebud:
"Til Vaar maa Viking ej drage ud.
"Hver førlig Kæmpe, hver Bonde fri,
"Om han bor nær eller han bor fjern,
"Skal møde Dronningen Vest for Sli,

"Og hjælpe hende at bygge Værn!"
Og Alle gjorde de, som hun bød.
Saasart det vaared, og Isen brød,
Fra Skaanes Kyster og Danmarks Ø'r
De Snekker iled for bliden Bør,
Og Jyden ikke tilbage stod,
Men han red ud paa sin Ganger god.
Og Angelboen ej hjemme sad,
Men aged efter med Øl og Mad.
442 Og der de naa'de til Stevnet frem,
Da var alt Dronningen der før dem.
Hun flux forklarer dem hvad hun vil,
Og deler hver Mand hans Gjerning til.
De hugge Stammer fra Bod og Gren,
De spidse Pæle, de slæbe Sten;
De drage Graven ad Heden hen,
Og højne Volden med Jord fra den; .
De lægge over af Tørv et Tag,
De rejse Taarnet af Bjælkelag.
Og der det lakked ad Julen hen,
Saa drog de Alle hjemad igjen;
Thi da var Dronningens Gjerning gjort,
Og Volden stod der med Taarn og Port.
Da blev ved Porten en Kure sat,
Som skulde vogte den Dag og Nat,
Og slippe fredelig Vandrer ind,
Men holde lukket den tæt og fast
Mod Hver, som kom der med Ondt i Sind,
Mod fremmed Vælde og Overlast.

Og Volden staar der den Dag idag.
Og den har trodset saamanget Slag,
Og den har standset saamangen Fod,
Og den har drukket saameget Blod.
443 Mod den har stormet den tydske Hær
Med Ild og Øxe og Spyd og Sværd.
Paa den har kæmpet den danske Mand
For Frihed, Ære og Fædreland.
Med Taarer sanded de tydske Mø'r,
At Danmark havde saa haard en Dør;
Dog stundom kom der saa stærk en Trop,
At den med Møje brød Døren op.
Men tog saa Drotter ved Danmarks Styr,
Som husked Fortidens Lære dyr
Og tyded Fremtidens dunkle Træk,
Saa fort da bøded de Voldens Bræk;
Og Taarnet peged igjen mod Sky,
Og Porten lukkedes til paany.
Omsider kom der en skummel Tid,
Da Kraften spildtes til indre Strid;
Da Herre spilled hver Herremand,
Og Bonden sukked i Trællestand;
Da Rigens Lande var Pant for Gjæld,
Og Drotten raadte knap for sig selv;
Da Magten atter af Nyt blev født,
Men Folkelivet laa næsten dødt
Og gisped under et Trælleaag
Af fremmed Tanke og fremmed Sprog.
Den Vold, som skulde for Strømmen stemt,
Laa da fornægtet, forsømt og glemt;
Og Taarnet vakled og styrt ed ned,
444 Og Porten blev til en Gade bred,
Og Tidslens Stængel og Skræppens Blad
Som Vagter ene paa Volden sad.
Dog kvaltes ikke den danske Aand
I Spændetrøje og Ledebaand;

Det danske Hjerte i Løndom slog,
Og talte stundom sit eget Sprog.
Der lyder end fra hin mørke Tid
Saa klar og klinger en Stemme hid,
Som klager dens bitre Nød og Trang,
Og maner til Liv og Haab og Mod,
Og kalder til Værn for Væng og Vang,
Og det er Visen om Dannebod.

Den Vise bruste ad Torvet hen
Fra femten Tusinde danske Mænd:
Og der var Alvor i deres Bryst,
Og der var Styrke i deres Røst.
Den gjenopvakte hin Foraarsdag
Det fulde, mægtige Hjerteslag,
Som rulled gjennem den gamle Tid,
Naar Folket flokkede sig til Strid;
Den gjenoplived hin Vilje stærk,
Som grundede Dronning Thyras Værk,
Og bort den pusted alt Trægt og Tungt,
Saa Folket atter var frit og ungt.
445 Snart lød "til Vaaben" Kong Fredriks Bud,
Da drog dets Sønner i Leding ud.
Mens Oprørshæren foran de jog,
Mod Sønder atter de Vejen tog;
Og der de komme til Sliens Bred,
De søgte den gamle Grændses Sted.
Da fandt de Volden, som den var lagt,
Bevaret af Glemsel og Foragt.
Dens Fod var nappet af Plovens Skaar,
Dens Side trampet af Kø'r og Faar;
Hist gjennem Væggen var Vejen brudt,
Her ned i Mosen var Skrænten skudt;
Men Volden løfted endnu sin Ryg
Højt over Hede og Mark og By.
Den var ej længer en Skandse tryg,
Men bag dens Levninger var et Ly,
Hvor det var sikkert at holde Vagt
Og godt at stride mod Overmagt.
Her stod de Danske hin Paaskedag,
Da Psalmen endte med Vaabenbrag;
Da Wrangel troede, at det var let
At jage den lille Skare hjem,
Men havde vundet, da Nat brød frem,
Et Natteleje paa samme Plet;
Da Læssøe maalte sit Riddersværd
Med Tydsklands broutende Forbundshær,
Og spilled med den om Sejrens Pris,
446 Og solgte den Jord i Tommevis.
Her stod de Danske for anden Gang
Hin Sommer hed og hin Vinter lang,
Da Isteddagenes haarde Dyst
I Slesvig havde gjort rent og lyst,
Men Fjendehæren end laa paa Lur
Og klækked Rænker bag Rendsborgs Mur.
Her stod de Svende i Natten lun
Og spejdede gjennem Mosens Damp,
Og redte, trætte af Dagens Kamp,
En Seng i Lyngen saa blød som Dun;
Her stod de Samme i Sne og Slud
Og stirrede kjækt i Mulmet ud,
Og tændte sig Baal af Lyngens Top,
At tøj de stivnede Lemmer op.
Vagtilden er slukt og Krigen endt,
Og Folkets Tanke og Hu er vendt
Til andre Sysler, ad andet Hold,

Og øde ligger den gamle Vold,
Og trampes atter af Kvægets Hov,
Som havde Danmark ej Værn behov,
Som Kampen fornys var ført for Spøg
Og Vennegaver dens dybe Saar,
Som Tvisten, der vared i tusind Aar,
Var slettet ud ved et Pennestrøg.
447 Men atter gaar der af Branden Røg;
I lyse Luer engang den slaar.
Da gjælder det, om den Aand er stærk,
Som taler til os fra Thyras Værk;
Om Hjertet, der styred hendes Raad,
Er mægtigt at føde mægtig Daad;
Om Herren, de Svages Skærm og Skjold,
Som aldrig i Nød vort Land forlod,
Vil skænke os Visdom og Kraft og Mod
Til atter at lukke Thyras Vold.